

Saksbehandlar: Astrid Lernes, Fylkesrådmannen
Sak nr.: 16/296-11

Økonomiplan 2017-2020

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Fylkesrådmannen rår hovudutvalet til å gje slik tilråding:

Hovudutvalet rår fylkesutvalet til å gje slik tilråding:

Fylkesutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

1. Sogn og Fjordane fylkeskommune sin økonomiplan 2017-2020 vert vedteken slik det går fram av fylkesrådmannen si saksframstilling. Dette gjev følgjande sektorrammer:

Økonomiske rammer	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Fellesinntekter/- utgifter - netto	-2 194,5	-2 177,1	-2 152,3	-2 078,6
Sektorrammer				
Politisk styring, plan og forvaltning	159,2	158,9	158,5	157,9
Opplæring	824,1	803,9	791,5	786,8
Tannhelsetenesta	81,5	76,4	76,4	76,4
Næring og kultur	154,4	148,3	147,9	147,9
Samferdsle	975,3	989,7	978,1	909,7
Sum sektorrammer	2 194,5	2 177,1	2 152,3	2 078,6

Desse rammene vert lagt til grunn for det vidare budsjett- og økonomiplanarbeidet.

2. Rammene til tannhelsetenesta vil ev. bli tilpassa fylkestinget sitt vedtak i høve den samtidige saka om «Tannhelsetenesta – ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur»
3. Økonomiplanen 2017-2020 har form av å vere eit endringsdokument i høve gjeldande budsjett 2016/økonomiplan 2016-19. Det inneber at berre endringar i høve nemnde budsjett/økonomiplan er kommenterte.
4. Tilrådde tiltak og tilpassingar må om naudsynt utgreiast og konkretiserast som ein del av arbeidet med budsjett 2017.
5. Dei uspesifiserte innsparingskrava innan opplæring og samferdsle må konkretiserast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
6. Utgreiingar med seinare ferdigstillingsdato må handsamast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
7. Samla investeringsrammer for økonomiplan 2017-2020 er førebels fastsett slik:
2017: 569,2 mill. kr,
2018: 233,1 mill. kr,
2019: 161,6 mill. kr,
2020: 130,0 mill. kr.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

[... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓](#)

Vedlegg:

1. Ferdigstilte utgreiingar
2. Hovudutvala sine saksprotokollar frå møta 12. mai 2016
3. Fråsegn frå Delta og Parat, datert 20 mai 2016
4. Innspel frå Utdanningsforbundet, datert 20 mai 2016
5. Uttale frå fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne
6. Uttale frå fylkesrådet for eldre
7. Uttale frå ungdomspolitisk utval

Andre dokument som ikkje ligg ved:

Arbeidsdokument 1/16 – 3/16.

SAKSFRAMSTILLING

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn for saka

I budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019, vedteken i FT-sak 68/15, står det i føreordet at økonomiplanen gjev rammer for budsjetta 2017-19. Vidare står det i kapittel 3 Økonomiplan følgjande:

«Budsjett- og økonomiplanarbeidet har vore og er framleis sterkt prega av den økonomiske situasjonen Sogn og Fjordane fylkeskommune er inne i. I den situasjonen har fylkeskommunen funne det tenleg å dele budsjettarbeidet i åra framover i to prosessar; budsjettprosess om hausten og økonomiplanprosess om våren.»

Gjennom denne saka fremjar fylkesrådmannen si tilråding til rammer for åra 2017-2020. Tilrådinga baserar seg på:

- Tidlegare politisk avklarte tilnærmingar presenterte i arbeidsdokument 1/16 – 3/16.
- Fylkesrådmannen si tilråding i saka «Tannhelsetenesta - ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur».
- Hovudutvala sine tilrådingar til prioriteringar innan eigen sektor.
- Hovudutvala sine tilrådingar knytt til utgreiing #51 Folkehelsearbeidet.
- Framlagde sektorovergripande utgreiingar.
- Gjeldande salderingsstrategiar.

I tillegg tilrår fylkesrådmannen å:

- Skissere korleis uspesifisert innsparingskrav knytt til planstaben sine oppgåver skal løysast.
- Reversere delar av uspesifisert innsparingskrav på sektorrammene.
- Saldere økonomiplanen ved avsetting til fond.

Hovudutvala sine tilrådingar til prioriteringar er basert på det utgreiingsmaterialet som vart lagt fram som ein del av arbeidsdokument 3/16, og gjennom hovudutvalssakene som vart handsama 12. mai 2016. Utgreiingsmaterialet og hovudutvala sine protokollar følgjer saka som vedlegg.

1.2 Rammer for økonomiplanen - eit endringsdokument

Finansutvalet har slutta seg til at økonomiplan 2017-2020 vert utarbeidd etter same mal som økonomiplan 2016-2019, jf. FT-sak 26-15. Det inneber at:

- Økonomiplanen vert eit endringsdokument i høve gjeldande budsjett 2016/økonomiplan 2016 -2019. Det betyr at berre endringar i høve nemnde budsjett/økonomiplan vert kommenterte.
- Økonomiplanvedtaket har som føremål å vere retningsgjevande for arbeidet med budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020.

- Saksframstillinga får status som økonomiplan 2017-2020. Det vert ikkje utforma eit eige plandokument. Den tekstlege omtalen av økonomiplan 2017-2020, utover dette saksførelegget, vert lagt fram for politisk handsaming som ein del av budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020 i desember 2016.

1.3 Oppbygging av den vidare saksframstillinga

Saksframstillinga består vidare av følgjande hovuddelar:

I punkt 2 – Vurderingar før saldering: gjer fylkesrådmannen nokre vurderingar som ikkje er direkte knytt til iverksetjing av salderingstiltak. Her vil m.a. konsekvensjusteringar som følgje av tilrådde endringar i tertialrapport 1/16 og endringar som følgje av kommuneproposisjonen bli omtala.

I punkt 3 – Salderingsstrategiar: viser fylkesrådmannen kva salderingsstrategiar som er nytta for å få samsvar mellom inntektsnivået og tilhøyrande sektorrammer. Desse strategiane vart nytta i arbeidet med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019 og fylkesrådmannen nyttar dei same strategiane i framlegget til økonomiplan 2017-2020.

I punkt 4 – Salderings-/innsparingstiltak: presenterer fylkesrådmannen nye salderings-/innsparingstiltak. På sektornivå følgjer tilrådinga hovudutvala sine prioriteringar på eigne sektorar. Når det gjeld nivået på framtidige innsparingskrav har vi ikkje hatt tilsvarende prioriteringar å byggje på.

I punkt 5 – Fråsegner/innspele: listar fylkesrådmannen opp dei innspela/merknadane som er kome i høve økonomiplanarbeidet.

I punkt 6 – Vidare utgreiingar: viser fylkesrådmannen kva utgreiingstiltak som ikkje er ferdigstilte samt andre innspel frå hovudutvala 12. mai 2016.

2. Vurderingar før saldering

	2017	2018	2019	2020
Ubalanse etter a.dok 3	-8,3	-12,8	-38,0	-57,3
Vurderingar i saksframlegg øk.plan 2017-20:				
<u>Verknader av T 1/16:</u>				
Reduksjon i rammetilskotet	3,8	3,8	3,8	3,8
Redusert avsetning til omstillingsfond	-0,4	-0,4	-0,4	
Opplæring - auka løyving til lærlingstilskot	1,2	1,2	1,2	1,2
Opplæring - auka løyving til vaksenopplæring	3,6	3,6	3,6	3,6
Næring og kultur - auka løyving til kunstproduksjon (prisjust.)	0,02	0,02	0,02	0,02
Samferdsle - redusert løyving til vedlikehaldsetterslep	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Samferdsle - redusert løyving - vegbruksavgift	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Samferdsle - redusert løyving - mva-kompensasjon	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Samferdsle - auka løyving - svovelavgift	0,2	0,2	0,2	0,2
<u>Kommuneproposisjonen:</u>				
Reduksjon i skatt og rammetilskot (frie inntekter)	2,6	2,6	2,6	2,6
Ubalanse før salderingstiltak	-4,3	-8,9	-34,1	-53,0

Tabellen over tek utgangspunkt i salderingsskissa som vart presentert i arbeidsdokument 3/16. Grunngevinga for denne ubalansen går fram av arbeidsdokument 1/16 – 3/16.

2.1 Verknader av tertialrapport 1/16

I tertialrapport 1/16, som går parallelt med denne saka, har fylkesrådmannen tilrådd endringar som vil påverke rammene for seinare år. Desse er lagt inn i tabellen over. For nærare grunngjeving av endringane vert det vist til tertialrapporten. Tala vert justert i samsvar med endeleg vedtak i tertialrapporten.

2.2 Kommuneproposisjonen

11. mai kom framlegg til kommuneproposisjon 2017. Denne skisserer det økonomiske opplegget kommunesektoren bør legge til grunn i sitt arbeid med budsjett 2017.

Skatt

I revidert nasjonalbudsjett 2016 er skatteinntektene for kommunesektoren oppjustert med 700 mill. kr, noko som er ei delvis vidareføring av den auka skatteinngangen kommunesektoren fekk 2. halvår 2015. Av dette er 125 millionar knytt til fylkeskommunane. Det nye skatteanslaget er i kommuneproposisjonen vidareført til 2017, noko som for oss betyr auka skatteinntekter med om lag 2,6 mill. kr.

Realvekst frie inntekter

Inntektsveksten som er varsla i kommuneproposisjonen 2017 er rekna frå det nye inntektsnivået i revidert nasjonalbudsjett 2016. Regjeringa presiserer at det er nivået på kommunesektoren sine inntekter i 2017 som vert fastsett. Det betyr at dersom inntektsnivået i 2016 skulle endre seg fram mot framlegg til statsbudsjettet 2017 i oktober, er det storleiken i veksten som vert endra.

Veksten i frie inntekter til fylkeskommunane er i kommuneproposisjonen 2017 sett til 300 mill. kr. Av dette er 120 mill. kr auka skatt og 180 mill. kr auka rammetilskot. Dette gjev oss om lag 9,1 mill. kr i realvekst i frie inntekter.

Endringar i kostnadsnøklar

I kommuneproposisjon 2017 varslar regjeringa at kriteriet «innbyggjarar busett spredt» vil bli oppdatert med sist tilgjengelege tal frå SSB. SSB har no publisert tal pr. 1.01.2015 og desse vert nytta i berekning av utgiftsutjamninga for 2017. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har tidlegare nytta tal pr. 1.01.2012. Oppdatering av kostnadsnøkkelen vil gje oss om lag 1,8 mill.kr i reduserte overføringer.

Når det gjeld ferjekriteriet har KMD kvalitetssikra/oppdatert tal ferjesamband. Tal samband som vert rekna inn i kriteriet vert redusert med seks for landet. Vi mister eit samband og vår del av kriteriet går ned. Endringa vil gje oss om lag 12,5 mill. kr i reduserte overføringer.

Samla gjev desse endringane reduserte overføringer/inntekter på om lag 14,3 mill. kr.

KMD har, etter at nytt inntektssystem vart presentert i kommuneproposisjonen 2015, fleire gonger varsla at det ville kome nye kostnadsnøklar knytt til båt og ferje. KMD seier no at dei har lyst ut eit prosjekt på dette for å få innspel frå eksterne fagmiljø. Departementet tek no sikte på å presentere prosjektet i kommuneproposisjonen for 2018.

Oppdatering av sektorvektene

Det vert vidare varsla at det kan bli endringar i vektinga av fleire av delnøklane for 2017. Dagens sektorvektar er i hovudsak basert på rekneskapstal 2010-12. Sektornøklane for 2017 vil byggje på endelege rekneskapstal 2013-2015. Endelege tal for 2015 er ikkje klare før i juni 2016. Førebelse tal tyder på at sektorvektene for delkostnadsnøklane for båt/ferje og buss/bane kan bli vekta opp, medan fylkesveg og tannhelse kan bli vekta ned. For vidaregåande opplæring blir det mindre endringar.

Sum endring frie inntekter (skatt/rammetilskot)

Dei økonomiske konsekvensane av kommuneproposisjon 2017, som er omtala over, vert som i tabellen nedanfor:

	2017	2018	2019	2020
Auka skattenivå 2016	2,6	2,6	2,6	2,6
Auka frie inntekter	9,1	9,1	9,1	9,1
Endra kostnadsnøklar	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3
Sum endring frie inntekter	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6

Reduksjonen i frie inntekter er innarbeidd i økonomiplanen.

2.3 Investeringsbudsjettet

Investeringsprogramma for både bygg og fylkesveg er ikkje endra i høve økonomiplan 2016-2019. Ved rullering av investeringsrammene til 2020 vart det for bygg lagt opp til å vidareføre sekkepost-løyvingane i tillegg til løyvingar på vedtekne prosjekt. For fylkesveg vart det lagt opp til å vidareføre investeringsnivået frå 2019. Vurderingar av ev. nye prosjekt vil fylkesrådmannen kome attende til i løpet av hausten 2016.

I tertialrapport 1/16 er det tilrådd endringar som aukar nedbetaling av gjeld og reduserer behovet for låneopptak. Desse endringane vil gje ein reduksjon i kapitalutgiftene årleg i økonomiplan 2017-20. Dette er det førebels ikkje teke omsyn til i økonomiplanen, men vert innarbeidd saman med oppdatering av renteføresetnader for kapitalutgiftene i løpet av hausten 2016.

Investeringsrammene ligg førebels slik for 2017-2020:

	2017	2018	2019	2020
Investeringsprogram bygg	134,0	103,4	111,0	79,4
Investeringsprogram veg	197,7	119,7	40,6	40,6
Investeringsprogram skredsikring	237,5	10,0	10,0	10,0
Sum investeringsrammer	569,2	233,1	161,6	130,0

Endeleg investerings- og finansieringsprogram for åra 2017-2020 vert fastsett i desember 2016.

3. Salderingsstrategi

I arbeidet med å tilpasse oss nye inntektsrammer er det etablert følgjande salderingsstrategiar:

1. Halde fram påverknadsarbeidet for å betre eksterne rammeføresetnader.
2. Arbeide for å redusere kapitalutgiftene gjennom auka lokale inntekter.
3. Gjennomføre netto utgiftsreducerande tiltak på sektornivå (all fk drift).
4. Bruke fondsmidlar til å få balanse på kort sikt.
5. Vidareføre kortsiktige tiltak på sektornivå til desse kan erstattast av varige tiltak.

Gjeldande økonomiplan baserer seg på desse strategiane, og fylkesrådmannen vil nytte seg av desse strategiane også ved saldering av denne økonomiplanen.

4. Salderingstiltak

4.1 Salderingsstrategi 1 - påverknadsarbeid

Kommuneproposisjon 2017, som vart lagt fram 11. mai 2016, inneheldt ingen opptrapping av tapskompensasjonen. Vi må difor sette vår lit til at opptrappinga vert innarbeidd under budsjett-handsaminga i Stortinget hausten-16. Fylkesrådmannen endrar ikkje budsjettføresetnadane no, slik at dette framlegget til økonomiplan 2017-2020 framleis bygger på ein føresetnad om at tapskompensasjonen vert trappa opp med nye 22,5 mill. kr kvart år for åra 2017-2019 – akkumulert til 67,5 mill. kr i 2019.

4.2 Salderingsstrategi 2 – reduserte kapitalutgifter

Ein av strategiane i omstillingsarbeidet er å nytte lokale inntekter utover 60 mill. kr til gjeldssanering. Dette er blitt følgt opp i denne økonomiplanen. Prognosane for lokale inntekter har i løpet av våren vorte redusert, og dette er det teke omsyn til i arbeidsdokument 3/16. Det budsjetterte beløpet til ekstraordinært avdrag er med bakgrunn i dette også blitt redusert.

Realisering av verdiar, for deretter å nytte salsinntektene til gjeldssanering, er eit anna grep for å redusere dei årlege kapitalutgiftene. Dette er ein strategi som vert følgt opp ved all avhending av fylkeskommunale eigendelar.

Dei økonomiske konsekvensane av det vedtekte nedsalet i F1 Holding/Fjord1 er så langt ikkje innarbeidd i økonomiplanen.

4.3 Salderingsstrategi 3 – tiltak på sektornivå

Utgreiingsramma på sektornivå var i utgangpunktet sett til 287,0 mill. kr. I budsjett 2016/økonomiplan 2017-2019 er det innarbeidd innsparingar på om lag 115 mill. kr i 2017 til 175 mill. kr i 2019, fordelt slik:

	2017	2018	2019	2020
Innsparingstiltak øk.plan 2017-2020				
Politisk styring, plan og forvaltning				
<i>Politisk styring og forvaltning</i>	-18,7	-18,7	-30,0	-30,0
Uspesifisert innsparingskrav	-0,1	-0,1	-10,0	-10,0
<i>Plan</i>	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Plan og utviklingsarbeid	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Utviklingsmidlar klima	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Uspesifisert innsparingskrav plan	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Opplæring	-23,2	-35,0	-60,2	-60,2
Uspesifisert innsparingskrav		-4,5	-25,1	-20,4
Tannhelse	-5,5	-11,0	-11,0	-11,0
Uspesifisert innsparingskrav	-3,2	-8,7	-8,7	-8,7
Næring og Kultur	-16,4	-16,4	-16,4	-16,4
Uspesifisert innsparingskrav næring	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Uspesifisert innsparingskrav kultur	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Samferdsle	-49,8	-39,3	-55,3	-55,3
Uspesifisert innsparingskrav	-0,8	-9,7	-16,8	-16,8
Sum innsparingar på sektor	-115,3	-122,1	-174,6	-174,6
Sum uspesifisert innsparingstiltak	-9,3	-28,2	-65,8	-61,1

Tabellen viser at av 174,6 mill. kr i 2019/2020 er over 60 mill. kr framleis uspesifisert. Fylkesrådmannen vil i denne saka vise korleis dette uspesifiserte kravet vert tilrådd løyst.

For sektorar med hovudutval har fylkesrådmannen følgt opp utvala sine prioriteringar på eigne sektorar. Det vert ikkje lagt opp til å kommentere desse tiltaka nærare i denne saka.

For tannhelsetenesta har fylkestinget, parallelt med denne saka, til handsaming ei eiga sak om ein framtidretta klinikk- og tenestestruktur. Tilrådinga syner eit innsparingspotensiale på 10,6 mill. kr. Dette beløpet er blitt innarbeidd i dette framlegget til økonomiplan. Sektoren står da igjen med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,4 mill. kr. Tala vil ev. bli justert i samsvar med endeleg vedtak i nemnde sak.

Sektoren politisk styring, plan og forvaltning vert delt opp i to slik;

- Politisk styring og forvaltning
- Plan

Dette vert gjort av omsyn til historikken mellom gamal og ny organisering, på både politisk og administrativ side.

Sektorovergripande utgreiingar:

Vi har no lagt fram følgjande sektorovergripande utgreiingar:

- Folkehelsearbeidet
- IKT-tenestene
- Løn- og rekneskapstenestene
- Driftsteknikartenestene
- Sentraladministrasjonen – roller og storleik

For folkehelsearbeidet har alle hovudutvala akseptert den skisserte innsparinga på 3,3 mill. kr. Fylkesrådmannen vil difor tilrå å legge denne innsparinga inn i økonomiplanen.

Ev. innsparingar knytt til IKT-tenestene, løn- og rekneskapstenestene og driftsteknikartenestene er innarbeidd i utgreiinga om sentraladministrasjonen, roller og storleik. Denne utgreiinga syner ei samla innsparing på 18,8 mill. kr aukande til 20,2 mill. kr i 2019. Det er først ved handsaming av denne saka at desse fire sektorovergripande utgreiingane vert handsama politisk.

Fylkesrådmannen vil også nemne at i FT-sak 26/15 «Økonomiplan 2016-19» vart utgreiinga om internasjonalt arbeid lagt fram, og at det framleis vert arbeidd med ei utgreiing om reinhaldar-tenestene.

Sektortiltak

I tabellen under har fylkesrådmannen lista opp dei tiltaka han meiner vi må gå vidare med på sektornivå med sikte på å skape økonomisk balanse i drifta. Dei fleste av desse vart vedtekne i samband med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019. Lista er no oppdatert i høve tilrådingar i denne saka.

		2017	2018	2019	2020
Ref	Innsparingstiltak øk.plan 2017-2020				
	Politisk styring, plan og forvaltning				
	<i>Politisk styring og forvaltning</i>	-18,8	-18,8	-20,2	-20,2
#57	Vidareføring av kortsiktig innsparingstiltak	-10,5	-10,5	-11,5	-11,5
#57	Stillingar i sentraladministrasjonen	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
#57	Kontrollorgana: Innsparing i tråd med KU-sak 59/14	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
#57	Kultur - kulturminnevern - stillingsreduksjon	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
#57	Plan og næring - stillingsreduksjon 0,5 årsverk næringsavdelinga			-0,4	-0,4
#57	Politisk sekretariat - redusert løyving	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
	Uspesifisert innsparingskravpolitisk styring og forvaltning				
	<i>Plan</i>	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
#60	Plan og utviklingsarbeid	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
#59	Utviklingsmidlar klima	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, jf øk.plansak	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
	Uspesifisert innsparingskrav plan				
	Opplæring	-23,2	-35,0	-47,4	-52,1
	Vidareføring av kortsiktig innsparingstiltak	-5,4	-5,3	-5,4	-5,4
#2	Oppfølgingstenesta	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
#1	Arbeidslivskontakt	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
#5	Øk.rammer for drift av vg.skule	-11,6	-18,1	-18,1	-18,1
#15	Gratis læremiddel/PC-ordning	-2,5	-3,5	-3,5	-3,5
#21	Karriere rettleiing	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
#4	Lærarressurs - open skule	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
	Innsparingar i a-dok 3/16			-4,4	-9,1
#13	Omstillingstiltak og seniortiltak for ped.pers		-1,3	-2,9	-2,9
#17	Stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa		-2,4	-2,4	-2,4
	Uspesifisert innsparingskrav opplæring		-0,8	-7,0	-7,0
	Tannhelse	-5,5	-10,6	-10,6	-10,6
#22	Ein framtidretta klinikk- og tenestestruktur	-5,5	-10,6	-10,6	-10,6
	Uspesifisert innsparingskrav tannhelse				
	Næring og Kultur	-16,6	-16,6	-16,6	-16,6

#51	Folkehelse	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
#34	Reisemålselskapa	-0,5	-1,0	-1,0	-1,0
#32	Oppfølging satsingar	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
	Stillingsreduksjon 0,5 årsverk næringsavdelinga, jf forvaltning				
	Kommunale næringsfond, jf HNK-sak 49/16	-0,5			
#50	Nedlegging av bokbåten	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
#47	Musea, -1,-2 og -3 mill. kr/år frå 2017	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
#50	Bibliotek	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5
#47	Kulturminnevern - produksjon	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
	Kulturminnevern - stilling, jf forvaltning				
#47	Museum	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
#50	Kunstformidling	-1,6	-1,3	-1,3	-1,3
#49	Kunstproduksjon	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, næring, HNK-sak 49/16	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, kultur, HNK-sak 49/16	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
	Uspesifisert innsparingskrav næring				
	Uspesifisert innsparingskrav kultur				
	Samferdsle	-49,8	-34,4	-53,5	-55,3
	Kortsiktig tiltak	-45,0			
#39	Sognebåten	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
#46	Vinterstenging av vegar		-3,0	-3,0	-3,0
#43	Terminalar og venterom		-0,2	-0,2	-0,2
#44	FTU-tiltak		-2,2	-2,2	-2,2
#40	Ungdomstilbod		-2,3	-2,3	-2,3
#38	Bilruter	-0,8	-10,2	-14,9	-14,9
#39	Kollektiv båt		-4,5	-6,7	-6,7
#41	Ferjesamband		-4,0	-6,0	-6,0
#45	Driftsstandard på fylkesvegnettet (nivå 1)		-1,8	-6,6	-9,1
	Uspesifisert innsparingskrav		-2,2	-7,6	-6,9
	Sum innsparingar på sektor	-115,5	-117,1	-149,9	-156,4
	Sum uspesifisert innsparingstiltak	0,0	-3,0	-14,6	-13,9

Politisk styring og forvaltning

Fylkesrådmannen vil tilrå å legge innsparingane i utgreiing #57 *Sentraladministrasjonen – roller og storleik* til grunn. Av samla innsparing på 20,2 mill. kr i 2019 er det 0,2 mill. kr knytt til politisk sekretariat som ikkje allereie er innarbeidd i økonomiplanen. Det uspesifiserte innsparingskravet i 2017-2018 på 0,1 mill. kr vert tilrådd dekkja inn av dette innsparingstiltaket.

Frå 2019 er det eit uspesifisert innsparingskrav på 9,8 mill. kr. I utgreiinga står det følgjande:

«Eit vidare kutt opp mot 30 mill. kr vil gjere det uråd å oppretthalde tenestenivået og oppgaveporteføljen med eit tilstrekkeleg fagleg ambisjonsnivå. Fylkesrådmannen har likevel ei målsetjing om å ta ut noko meir enn det som til no er føreslått fram mot 2019. Dette vil bli konkretisert i løpet av 2017-2018.»

I tillegg er det innarbeidd i rammene ein reduksjon knytt til stillingar i sentraladministrasjonen på 3,6 mill. kr årleg frå 2017 som fylkesrådmannen må løyse. Ut frå dette vil fylkesrådmannen tilrå å reversere det uspesifiserte innsparingskravet knytt til politisk styring og forvaltning på 9,8 mill. kr frå og med 2019.

Plan

Uspesifisert innsparingskrav frå 2017 knytt til planstaben sine oppgåver er på 0,8 mill. kr årleg. Dette kravet oppsto som følgje av reduserte KMD-midlar i statsbudsjett 2016. Planstaben sine oppgåver er budsjettert på programområde 715 Lokal og regional utvikling, og naudsynt innsparing må takast innafor desse oppgåvene.

Fylkesrådmannen legg fram følgjande framlegg til reduksjonar for åra 2017-2020:

Teneste	Tekst	Endring	Nytt budsjett 2017 -2020
7152	Lokalt plan og utviklingsarbeid (Tettstadforming)	-0,140	2,546
7152	Lokalt plan og utviklingsarbeid (regionvise utv. program)	-0,200	2,000
7153	Ungdomstiltak	-0,200	0,000
7157	Internasjonalt arbeid	-0,260	0,400
SUM		-0,800	

På teneste 7152 *lokalt plan- og utviklingsarbeid* vert det tilrådd ein reduksjon på til saman 0,340 mill. kr. Dette vert løyst med reduksjon i løyvinga til tettstadforming med 0,140 mill. kr og ved å redusere tilskota til kvar av dei fire regionråda med 0,050 mill. kr, til saman 0,2 mill. kr.

På teneste 7153 *fellesfunksjonar og støttefunksjonar* er det budsjettert 0,2 mill. kr til ungdomstiltak. Det vert tilrådd å ta bort denne løyvinga, då medverknad frå ungdom kan finansierast innafor andre løyvingar på programområdet.

På teneste 7157 *internasjonalt arbeid* vert det tilrådd ein reduksjon på 0,260 mill. kr. Løyvinga som då står att vil vere tilstrekkeleg til å dekke kontingentar for noverande medlemskap i diverse internasjonale organisasjonar. Ev. reisekostnadar må dekkast innafor andre budsjettpostar. Fylkesrådmannen viser til utgreiing #52 *Internasjonalt arbeid* som vart lagt fram våren 2015.

Opplæring

På opplæringssektoren tilrår fylkesrådmannen at hovudutvalet si prioritering vert lagt til grunn. Dette gjeld innsparingar i utgreiing #17 *Stimuleringstiltak i fag og yrkesopplæringa* og utgreiing #13 *omstillingstiltak og seniortiltak for pedagogisk personale*. Samla gjev dette ei innsparing på 5,3 mill. kr som vert teke inn med heilårseffekt frå 2019. Innsparinga knytt til utgreiingsoppdrag #13 kan tidlegast iverksetjast frå hausten 2018.

I 2018 har sektoren etter dette eit uspesifisert innsparingskrav på 0,8 mill. kr. For 2019 og utover har fylkesrådmannen gjort ei vurdering av det attståande kravet til sektoren. Utifrå innsparingspotensialet i tiltaka som ligg att, meiner fylkesrådmannen det er urealistisk å løyse innsparingar på 15-20 mill. kr, i tillegg til tidlegare vedtekne innsparingar.

Utifrå innsparingspotensialet for dei utgreiingane som hovudutvalet så langt ikkje har teke stilling til, og utgreiing #20 *Driftsrammer for Fagskulen i Sogn og Fjordane* som ikkje er ferdig, tilrår fylkesrådmannen eit uspesifisert innsparingskrav årleg på totalt 7 mill. kr frå 2019. Det resterande kravet på 12,8 mill. kr i 2019 og 8,1 mill. kr i 2020 vert tilrådd reversert.

Det uspesifiserte innsparingskravet frå 2018 og vidare utover i planperioden må konkretiserast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021. Fylkesrådmannen legg til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse.

Tannhelse

Som tidlegare nemnt syner sak om «Tannhelsetenesta - ein framtidretta klinikk- og tenestestruktur» eit innsparingspotensiale på 10,6 mill. kr. Sektoren står då att med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,4 mill. kr. Då utgreiinga omfattar heile tannhelsetenesta er det ikkje fleire tiltak på sektoren som kan nyttast til å dekke inn dette innsparingskravet. Fylkesrådmannen vil tilrå å reversere det uspesifiserte innsparingskravet på 0,4 mill. kr.

Næring og kultur

På sektoren næring og kultur er det lagt opp til å følgje hovudutvalet sine prioriteringar. Sektoren hadde eit uspesifisert innsparingskrav på samla 4,5 mill. kr årleg, og hovudutvalet har kome med ei tilråding på kva for tenester som skal reduserast. Vidare har hovudutvalet gjort to omprioriteringar av alt vedtekne innsparingstiltak. Hovudutvalet hadde ingen sektorspesifikke utgreiingar til handsaming.

Oppfølging av folkehelsearbeidet er etter administrativ omorganisering blitt overført til sektoren næring og kultur. Alle hovudutvala ga si tilslutning til utgreiinga og fylkesrådmannen har følgd opp dette med å redusere løyvinga med ytterlegare 0,150 mill. kr til samla 3,3 mill. kr.

Etter HNK si handsaming har ikkje sektoren noko uspesifisert innsparingskrav i økonomiplanperioden.

Samferdsle

På samferdslesektoren har fylkesrådmannen følgd hovudutvalet sine prioriteringar. Det uspesifiserte innsparingskravet på 0,8 mill. kr i 2017 er lagt inn på teneste 7300 *Buss – kjøp av teneste* i heile økonomiplanperioden. Når det gjeld utgreiing #45 *Framlegg til driftsstandard på fylkesvegnettet*, har fylkesrådmannen også her følgd hovudutvalet si nivåinndeling. Hovudutvalet tok atterhald om endringar i nivåinndelinga fram til møtet i hovudutvalet 31. mai.

På grunn av at tiltaka vert fasa inn i kontraktane på ulike tidspunkt, vil ikkje dei skisserte innsparingstiltaka dekke inn det uspesifiserte innsparingskravet som samferdsle har i rammene sine i 2018 og 2019. For åra 2020 og vidare utover syner utgreiinga eit innsparingspotensiale som overstig det uspesifiserte kravet på sektoren.

Fylkesrådmannen vil tilrå at det vert lagt inn ei innsparing tilsvarande det årlege innsparingspotensialet i høve utgreiing #45 for 2018 og 2019. Dette er noko mindre enn innsparingskravet på høvesvis 8,9 mill. kr og 16 mill. kr. For 2020 er det framleis eit innsparingskrav på 16 mill. kr

Fylkesrådmannen vil tilrå at tiltak i høve nivå 1 vert fasa inn i driftskontaktane framover. Nivå 1 vil på lang sikt løyse innsparingskravet på 16 mill. kr som sektoren har per i dag. Utgreiinga skisserer også eit mogleg handlingsrom innanfor gjeldande kontraktar på 15 % i kontraktsperioden. Fylkesrådmannen tilrår at ein mogleg reduksjon innanfor 15 %-intervallet i eksisterande kontraktar vert sett i samanheng med tiltaka som ligg i nivå 1. Utifrå ei samla vurdering av dette handlingsrommet bør vi iverksette tiltak som får minst negative konsekvensar for driftsstandaren på fylkesvegnettet.

Etter å ha fasa inn nivå 1 vil samferdslesektoren framleis ha eit uspesifisert innsparingskrav på 2,2 mill. kr i 2018, 7,6 mill. kr i 2019 og 6,9 mill. kr i 2020. Det uspesifiserte innsparingskravet må konkretiserast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021. Fylkesrådmannen legg til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse. Det resterande kravet på 4,9 mill. kr i 2018 og 1,8 mill. kr i 2020 vert tilrådd reversert.

Når det gjeld bussanbod Sogn og ev. økonomiske konsekvensar i høve våre føresetnader, viser berekningane så langt ei innsparing på 2-3 mill. kr. Fylkesrådmannen vil gjere merksam på at dette enno er svært usikre tal, så det er ikkje tilrådd rammejusteringar som følgje av dette no. Viss det viser seg at anbodet gjev varige innsparingar, vil fylkesrådmannen kome attende til det på eit seinare tidspunkt.

4.4 Salderingsstrategi 4 og 5 - bruk av fondsmidlar og vidareføring av kortsiktige tiltak

I arbeidet med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019 vart dei fleste av dei kortsiktige tiltaka vidareførte fram til 2019. Det er ikkje gjort nokon konkret vurdering av desse tiltaka no. Tiltaka er i samband med rullering av økonomiplanrammene vidareførte til 2020 og viktige for å få budsjettet i balanse.

Når det gjeld bruk av fondsmidlar syner salderingsskissa eit overskot, jf. pkt. 4.5 nedanfor, slik at det no vert tilrådd ei avsetting til fond på til saman 52,6 mill. kr i planperioden.

4.5 Saldering av økonomiplan 2017-2020

Tabellen nedanfor syner den økonomiske ubalansen vi no har etter at vi har innarbeidd dei tilrådde sektortiltaka, jf. pkt. 4.3.

	2017	2018	2019	2020
Ubalanse før salderingstiltak	-4,3	-8,9	-34,1	-53,0
Forvaltning				
Auka innsparing - utgreiing #57	-0,1	-0,1		
Reversering av uspesifisert innsparingskrav			9,8	9,8
Opplæring				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav			12,8	8,1
Tannhelse				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav		0,4	0,4	0,4
Næring og Kultur				
Auka innsparing - utgreiing #51	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Samferdsle				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav		4,9	1,8	
Ubalanse etter salderingstiltak	-4,6	-3,8	-9,4	-34,8

Ubalansen syner at vi har eit «overskot» på 4,6 mill. kr i 2017 aukande til 34,8 mill. kr i 2020. Dette overskotet vert for alle år tilrådd avsett til bufferfondet.

I denne saka vert det lagt opp til å lette noko av presset på sektorrammene, ved at innsparings-krava vert reduserte. Dette er aktuelt for sektorane forvaltning, opplæring og samferdsle. Utifrå kva innsparingspotensiale som ligg att i utgreiingane på desse sektorane, har fylkesrådmannen vurdert det slik at det ikkje er realistisk å hente ut alt som har vore lagt til grunn. Samla reduksjon i uspesifiserte innsparingskrav fører til at overskotet i 2019 og 2020 har blitt redusert med høvesvis 24,6 mill. kr og 18,1 mill. kr.

Overskotet er basert på blant anna auka tapskompensasjon med 22,5 mill. kr årleg for åra 2017 -2020, jf. pkt. 4.1. Samla tapskompensasjon vil, viss denne føresetnaden slår til, for oss bli på om lag 150 mill. kr i 2019. Dette nivået er i økonomiplanen vidareført til 2020.

KMD seier følgjande om tapskompensasjonen i kommuneproposisjonen 2017:

«Departementet foreslår at tapskompensasjonen som gis blir liggende fast på nominelt nivå fram til neste revisjon av inntektssystemet»

Det var ikkje lagt inn nokon auke i tapskompensasjonen for 2017, slik at det er nivået på kompensasjonen i 2016 KMD her syner til. Vidare er det lagt opp til at neste revisjon av inntektssystemet skal skje i 2020. På spørsmål frå KS om kva som vil skje med tapskompensasjonen etter 2020, skriv KMD følgjande:

«En rimelig tolkning er at vi snakker om neste hovedrevisjon av IS for fylkeskommunene. Skal det gjennomføres en regionreform må en slik hovedrevisjon skje til 2020 – teksten som er formulert gir en lovnad om at tapskompensasjonen videreføres til neste hovedrevisjon – hva som skjer etter det er det jo ikke sagt noe om, men det vil jo ikke være urimelig å tolke teksten slik at den faller bort fra og med 2020. Så vet vi jo lite om hvordan et nytt IS fra og med 2020 vil se ut.»

Fylkesrådmannen legg framleis til grunn at tapskompensasjonen for 2017 vert innarbeidd i Stortinget i løpet av hausten. Det er knytt stor uvisse til kva som skjer frå og med 2020. Ved ei ev. innføring av ei regionreform må heile inntektssystemet leggjast på nytt, og det er naturleg at tapskompensasjonen då vert vurdert. Resultatet av ei regionreform vert det ikkje teke stilling til

på noverande tidspunkt, og fylkesrådmannen tilrår at økonomiplanen vert lagt på dei premissane som er mogleg å vurdere.

Dersom tapskompensasjonen **ikkje** vert trappa opp for åra 2017-2019, vil vi «miste» 22,5 mill.kr i 2017 aukande til 67,5 mill. kr i 2019 og 2020. Dette vil vere dramatisk og er ein vesentleg årsak til at fylkesrådmannen tilrår å framleis oppretthalde eit innsparingskrav på dei to største sektorane. I tillegg har vi innarbeidd nokre tiltak som vi førebels ikkje veit om vi greier å realisere. Det vil vere eit viktig arbeid framover å sikre at forventa innsparingar vert realiserte.

Fylkesrådmannen tilrår vidare at dei uspesifiserte innsparingskrava innan opplæring og samferdsle på samla 3 mill. kr i 2018, 14,6 mill. kr i 2019 og 13,9 mill. kr i 2020 må løysast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021.

5. Fråsegner/innspel

Dei fylkeshovudtillitsvalde fekk frist til 20. mai 2016 med å kome med fråsegn/innspel til utgreiingane som vart lagt fram 4. mai (og presentert på politikardagen 12. mai). Ved utsending av denne saka har vi mottatt fråsegn/innspel frå Delta og Parat og Utdanningsforbundet. Uttalane følgjer som vedlegg til saka.

Vidare har vi fått innspel knytt til økonomiplan 2017-2020 frå:

- Fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne
- Fylkesrådet for eldre
- Ungdomspolistisk utval

Desse innspela følgjer som vedlegg til saka.

6. Vidare utgreiingar

Av totalt 56 utgreiingsoppdrag er det no to utgreiingar som er under arbeid og som har leveringsfrist i 2017. Dette er:

- Reinhaldartenestene (#56)
- Driftsrammer for Fagskulen i Sogn og Fjordane (#20).

Fylkesrådmannen vil kome attende til desse utgreiingane.

I tillegg vil fylkesrådmannen nemne følgjande vedtak frå hovudutvala 12. mai:

Hovudutval for opplæring

«Hovudutval for opplæring viser til økonomiplanvedtak juni 2015 sak 26 – 2015.
«Fylkestinget vil vurdere utgreiingsrammene for sektoren i samband med dei årlege budsjettprosessane når delutgreiingane er klare og det er kjent om vi får opptrapping av tapskompensasjonen.»

Utvalet meiner at dersom ein vedtek ytterlegare kutt ut over dei som er sett her, vil det ikkje vere mogleg å oppretthalde den kvaliteten på opplæringa som er forsvarleg.».

Hovudutval for næring og kultur

«Hovudutvalet vil gjere merksam på at ein reduksjon på 1 million på 7720 Kunstproduksjon vil få konsekvensar for statleg støtte til kulturinstitusjonane og knutepunktfestivalane. Utvalet har ikkje funne dekning for denne millionen i vår ramme.».

... [Sett inn saksutredningen over denne linja](#) ↑